

СТ А Н О В И Щ Е

от ПРОФ. Д-Р ДРОЗДСТОЙ СТОЯНОВ СТОЯНОВ, ДМ, ДМН

АКАДЕМИК НА БЪЛГАРСКАТА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ И ИЗКУСТВОТА

и.д. Ръководител на Катедра по психиатрия и медицинска психология, МУ-Пловдив

ОТНОСНО дисертационен труд за придобиване на научна и образователна степен „доктор“ по професионално направление Медицина, специалност Психиатрия на тема: **„Проучване на личностна уязвимост към синдрома на професионално изпепеляване и психосоциален стрес сред рискови категории професии“**

разработен от: *Кристина Върбанова Георгиева*

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Представеният комплект материали на хартиен /електронен носител е в съответствие с регламента по Процедура за придобиване на ОНС „доктор“ в МУ – Пловдив; Правилник на МУ-Пловдив

2. Актуалност на тематиката

Дисертационният труд на Кристина Георгиева е посветен на тема, която е особено актуална в съвременното общество. Съществуват голям брой научни изследвания за проучване на професионалния стрес и професионалното изпепеляване, но въпреки това са налице възможности за нови и различни подходи и гледни точки. Задълбоченото разглеждане на бърнаут-синдрома през стрес-диатеза модела е стимулирано с разнородни измервания, които се отнасят пряко до психичното здраве и личностовото благополучие.

3. Познаване на проблема

Докторантът познава състоянието на проблема и оценява критично литературния материал. В първата глава „Литературен обзор и постановка на проблема“ са изложени изчерпателно изложение и анализ на теоретични концепции относно съществуващите разбирания за темперамент и характер, както и за структурата на личността в психо-

биологичната парадигма с главен акцент върху концепцията на Клонинджър. Отразени са представите за личността като констелация от генетични, невробиологични, когнитивни, емоционални, поведенчески, развитийни и други компоненти. Посочена е връзката на разглежданите фактори и компоненти с уязвимостта спрямо психични разстройства. Представени са различни измерения на темперамента и характера от позицията конкретно на инструментариума на Клонинджър.

4. Методика на изследването

Избраната батерия от методи на изследване позволява постигане на поставената цел и получаване на адекватен отговор на задачите, решавани в дисертационния труд.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационната разработка е насочена към изследване на корелационни взаимовръзки между личностната уязвимост (предиспозиция) към психосоциален стрес и бърнаут- синдром, разгледани през призмата на психобиологичната теория за структурата на личността. Целта е да се докаже взаимната свързаност и обусловеност между личностните характеристики, измеренията на психологичния климат и синдрома на професионалното изпепеляване при представители на рискови категории професии.

Дисертацията е разположена на 152 страници и се състои от увод, три глави, заключение, библиография и приложения. Библиографската справка съдържа 108 източника, от които 46 са на кирилица и 62 – на латиница. Всички цитирани заглавия са напълно релевантни на разглежданата в дисертацията проблематика. В Приложение е представен инструментариумът на емпиричното изследване. Получените резултати са онагледени посредством 16 таблици и 4 фигури. В Увода на разработката е посочен нейният иновативен смисъл – за разлика от съществуващите множество изследвания върху психопатологията на вече възникналия бърнаут, тук основен въпрос е вниманието върху психосоциалния контекст с оглед превенция на симптомите на професионално изчерпване и умора. Стресът у професионалистите е представен от позициите на неговите процесни и динамични характеристики, а не само в качеството му на резултат, предизвикан от определени причини. Личностната уязвимост се интерпретира от авторката през разбирането за зрялост и „плътност“ на идентичността, локализацията на контрола, влиянието на индивида върху средата, устойчивостта в ситуации,

възприемани като трудни и критични, редица ситуативни променливи, чувството за благополучие и др. Закономерно и логично се отбелязват защитните стратегии като значим психичен феномен, водещ до прогресия или регресия в ежедневно функциониране. Тревожността, емоционалната реактивност, стабилност или лабилност, способността за когнитивна и афективна оценка на реалността се приемат за фактори, влияещи върху усещането за претовареност, зависимост или автономност и свобода.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

По темата на дисертационния труд са реализирани 4 публикации, от които 3 в пълен текст и три в реферирани издания. В основната си част те са лична заслуга на докторантката.

7. Автореферат

Авторефератът обхваща 42 страници и отразява напълно изчерпателно най-важните акценти от работата. Авторефератът е направен според изискванията и отразява основните резултати, постигнати в дисертацията.

8. Заключение

Дисертационният труд *съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален изследователски принос* и отговарят на изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на МУ - Пловдив. Представените материали и дисертационни резултати **напълно** съответстват на специфичните изисквания, приети във връзка с Правилника на МУ – Пловдив за приложение на ЗРАСРБ.

Поради гореизложеното, убедено давам своята *положителна оценка* за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и *предлагам на почитаемото научно жури да гласува положително за даване на образователната и научна степен 'доктор'* на Кристина Върбанова Георгиева в докторска програма по психиатрия.

08.04.2019

Изготвил становището,

Председател на НЖ:.....

акад. проф. д-р д.м.н. Дроздстой Стоянов

